Podcastserien *Da fiskene forsvandt*

Der er intet journalistisk begreb, som gør mig mere rasende end BBI: Boring But Important. Det lille dovne suk, når det gælder eksperter, fakta og komplicerede samfundsproblemer. ”Nå ja, det skal jo med, men jeg gider ikke rigtig gøre noget ved det…”

Det svære, faktuelle og indviklede fortjener jo netop ekstra formidlingsopmærksomhed, så læsere, lyttere og seere får en oprigtig interesse og mulighed for at forstå det vigtige.

Derfor vil jeg gerne indstille podcastserien *Da fiskene forsvandt* til Cavlingprisen.

Podcasten fortæller en virkelig vigtig historie lige nu: Historien om det døende hav. Om fiskene, der er forsvundet, økosystemerne, som er under pres, kystsamfundene, der lider, og menneskene, som har mistet noget, der engang var en selvfølgelig del af vores liv og kultur. Det er en historie om miljø, politik, ansvar og konsekvenserne af årtiers menneskelig påvirkning af havet. Og det er en historie, som angår os alle.

Vi har i årevis hørt om iltsvind, overfiskeri, næringsstoffer, fedtemøg og faldende fiskebestande. Vi har fået tal, ekspertudtalelser og politiske diskussioner. Alligevel kan havets økologiske katastrofe være forbløffende svær at begribe. For hvordan fortæller man om noget, der forsvinder under en overflade, de færreste af os kan se igennem?

Da fiskene forsvandt giver et usædvanligt stærkt journalistisk svar.

Med udgangspunkt i farvandene omkring Mols og Helgenæs fortæller podcasten en hyperlokal historie med national betydning. For hvad er det vi mister, når havet bliver til ørken? Serien lader os opleve havets forandring gennem de mennesker, der kender den: Lystfiskeren, havbiologen, kajakroeren, erhvervsfiskeren. Deres forskellige erfaringer og perspektiver bliver ikke reduceret til løsrevne meningscitater, men får plads til at udfolde kompleksiteten i en miljøkrise, hvor natur, erhverv, historie og menneskelige følelser er uløseligt forbundet.

Og så gør podcasten noget, som journalistikken alt for sjældent tør: Den eksperimenterer radikalt med formen for at gøre os klogere på indholdet.

Serien er et eksperiment mellem journalistik og kunst. Havet er selv med til at fortælle historien, for lyddesign og musik er skabt af bølger, tovværk, tanglopper og andre lyde fra Knebel Vig. Lokale folkeviser bliver sunget under vand. Fortælleren er skønlitterær forfatter og han reflekterer over fiskedøden og havets historie, fra stenalderens fjæsinghåb til nutidens næsten fisketomme farvande. Statistik og havbiologisk viden væves sammen med erindringer, sorg, afmagt og håb.

Det er ikke kunst som flødeskum og pyntebær på journalistikken. Det er kunstneriske virkemidler, der udvider journalistikkens erkendelsesmuligheder. Podcasten gør det muligt ikke bare at vide, at havet er i krise, men at forstå, hvad det betyder, når en levende verden forsvinder - med hovedet, kroppen og alle sanser.

Netop dét gør *Da fiskene forsvandt* til mere end en usædvanligt velproduceret podcast. Den demonstrerer, hvordan journalistikken kan udvikle nye måder at formidle komplekse og presserende samfundsproblemer. Uden at opgive fagligheden. Uden at forsimple. Og uden at skille fakta fra følelser, som om de tilhører to forskellige universer.

Det er samtidig bemærkelsesværdigt, at et så ambitiøst journalistisk eksperiment ikke er skabt i en stor medieorganisation med et tilsvarende stort budget. Det udspringer af et lille kreativt miljø i Knebel på Mols, hvor Silja Nørgaard Alstrøm, Ann Østermark, Morten Riis, Karen Straarup, Rasmus Theisen og Malte Riis fik en modig idé og førte den konsekvent ud i livet.

Da fiskene forsvandt fortjener Cavlingprisen, fordi den både udfolder en af vor tids vigtigste historier og viser nye veje for, hvordan journalistikken kan fortælle den.

Super Important. But alt andet end Boring.

Mvh Susanna Sommer, selvstændig podcastproducent og journalistisk lektor på SDU